

**БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**  
**ИНСТИТУТ ПО ФИЗИОЛОГИЯ НА РАСТЕНИЯТА И ГЕНЕТИКА**

---

**ПРАВИЛНИК**  
**за ползване на компютърните ресурси в ИФРГ-БАН**

Този правилник се отнася както за служителите на ИФРГ, така и за външните потребители на компютърни ресурси, функциониращи в рамките на мрежата на ИФРГ.

**РАЗДЕЛ I.**

**ВЪВЕДЕНИЕ**

Този Правилник определя правилата за използване на информационните и комуникационни ресурси чрез компютърната мрежа на ИФРГ-БАН.

Това включва:

- 1) всички персонални компютри (PC), работни станции (work-station) и периферни системи, например принтери, както и WiFi рутери, суичове и друго оборудване, които са свързани (директно или индиректно) към комуникационната мрежа на ИФРГ;
- 2) всички други компютри и местни или отдалечени мрежи, които са частично или изцяло финансирани от ИФРГ;
- 3) всички обслужващи процеси, програмни библиотеки, приложения или друг софтуер, документация или услуги по поддръжка, изпълняващи се на (или отнасящи се до) компютрите и мрежите, посочени по-горе, както и електронната поща и всички интернет услуги, поддържани от компютърни ресурси на ИФРГ.

За целите на този Правилник, терминът „потребител“ (user) означава всяко лице, което използва компютърни ресурси в рамките на мрежата на ИФРГ.

Отговорници за функционирането на мрежата и администратори на интернет страницата на Института се назначават от Директора на ИФРГ. Те имат правото и задължението да поддържат комуникационните и компютърните мрежи на ИФРГ.

Нарушаването на постановките в този Правилник, в частност, неправилната или злонамерена употреба на компютърни ресурси на ИФРГ, може да накърни компютърната сигурност и репутацията на ИФРГ, да причини материални щети на Института, както и да предизвика сериозни проблеми на потребителите на тези ресурси, причинявайки им неимуществени или имуществени вреди.

## **РАЗДЕЛ II.**

### **ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ**

Разрешението да се използват компютърните ресурси на ИФРГ се дава или отнема от Директора на ИФРГ или от упълномощени от него лица.

Компютърните ресурси на ИФРГ са предназначени за изпълнението на задачите и постигането на целите на ИФРГ. Тяхната употреба трябва да се вмести в професионалните задължения на съответния потребител, както е предвидено в структурата и Правилника за устройството, дейността и вътрешния ред на ИФРГ.

Използването на компютърните ресурси и комуникационни ресурси на ИФРГ не трябва да влошава или прекъсва тяхното функциониране, както и да не затруднява използването на тези ресурси от другите потребители, а така също и да не причинява морални или материални щети.

Потребителите носят лична отговорност за промяна на конфигурацията на персоналните компютри и за инсталирания на тях софтуер.

Въпреки, че ИФРГ поддържа своите компютърни ресурси и тяхното пълноценно функциониране, поверителността на информацията, съхранена на персоналните компютри или на друг електронен носител не може да бъде напълно гарантирана. Поради това, ИФРГ не носи отговорност за каквато и да е загуба на информация и каквото и да е нарушаване на поверителността.

Включването на нови комуникационни устройства като суичове и рутери към мрежата на ИФРГ се извършва единствено от администраторите.

Всички WiFi рутери трябва да бъдат защитени с WPA/WEP пароли и кодове. Достъпът до тези устройства е свободен за служителите на ИФРГ.

Предоставянето на IP адреси за персоналните компютри се извършва единствено от администраторите. Потребителите нямат право да извършват промени на IP адресите.

## **РАЗДЕЛ III.**

### **ПОТРЕБИТЕЛСКИ ДОСТЪП ДО АКАУНТИ И ДАННИ**

Акаунтите, било то с индивидуален или със споделен достъп, могат да бъдат използвани само за целите, за които са били предоставени на потребителя.

Всички акаунти трябва да имат адекватна защита на достъп до тях, като пароли или ПИН кодове. Паролите трябва да бъдат съставени от комбинация от минимум 10 малки/главни букви, числа и/или специални символи.

Потребителят трябва да предприема необходимите предпазни мерки за защита от неоторизиран достъп до персоналните компютри на които работи. Потребителят трябва да защитава детайлите на личния си акаунт, особено чрез избягване на очевидни пароли, и не трябва да разгласява паролите си на трети страни, освен ако не е изрично упълномощен от своя пряк ръководител, в интерес на изпълняване на служебните

задължения. При поискване от страна на администраторите, потребителят трябва да избере нова парола.

Ако на потребителя е бил даден акаунт с привилегирован достъп, във връзка със специфично професионално задължение, той е длъжен да уведоми администратора веднага, щом като неговите задължения престанат да изискват този привилегирован достъп.

Потребителят е длъжен да опазва поверителността на цялата информация, получена чрез достъп до компютърни ресурси на ИФРГ, за която с основание може да се очаква, че той разбира природата на нейната поверителност или деликатност.

Потребителя на мрежата на ИФРГ няма право да участва в каквито и да е действия които са насочени към заобикаляне или премахване на защитните механизми на ресурсите на системата. Няма право да използва акаунта си за участие в каквато и да е незаконна дейност, а също и да се възползва от евентуални слабости в сигурността на системата като цяло или отделни нейни ресурси. При откриване на такива потребителите е длъжен да уведоми незабавно администраторите за наличието им. При наличие на доказани такива прояви, потребителят се лишава от право на използване на мрежата и му се търси административна, дисциплинарна, а когато деянието представлява престъпление съгласно действащото българско законодателство, и наказателна отговорност.

Потребителят е длъжен да съобщава на администраторите за какъвто и да е неоторизиран достъп до персонални компютри или акаунти с които работи.

Потребителят трябва да зачита авторското право и сродните му права, отнасящи се до компютърните ресурси на ИФРГ, включително софтуерните авторски права. Неспазването на това задължение може да се счита за нарушение на договорите, сключени от ИФРГ с външни доставчици на компютри, софтуер, мрежи и услуги.

#### **РАЗДЕЛ IV.**

##### **ДОСТЪП НА ТРЕТИ СТРАНИ ДО АКАУНТИТЕ И ДАННИТЕ НА ПОТРЕБИТЕЛЯ**

Администраторите и отговорниците за компютърната мрежа на ИФРГ, и всички лица, изрично упълномощени от Директора на ИФРГ, могат да имат достъп до информацията, съхранявана на компютърните ресурси на ИФРГ. Този достъп е обект на следните условия:

- 1) гореспоменатите лица не трябва да обменят помежду си придобитата информация, освен ако това не е изрично необходимо за изпълняван на служебните им задължения в ПНЗ на БАН;
- 2) достъпът винаги трябва да е в съответствие с професионалните задължения на гореспоменатите лица и е допустим единствено за:
  - а) решаване на проблеми, засягащи компютърните ресурси на ИФРГ, включително обновяване или инсталиране на нови ресурси;

- б) откриване на слабости в компютърната сигурност или нарушители на компютърната сигурност;
- в) наблюдаване на наличните ресурси за осигуряване на адекватното поведение на компютърните системи в ИФРГ;
- г) разследване, при поискване от страна администраторите или на ръководителя на ИФРГ на заподозряно целенасочено престъпване на правилата заложи в този Правилник от даден потребител;
- д) изменение на достъпа до (или закриване на) акаунти, когато договорът на потребителя с ИФРГ бъде прекратен, или когато неговите действия станат несъвместими със задачите и целите на ИФРГ;
- е) нормалното функциониране на работната група на даден потребител, когато неговото отсъствие би пречило сериозно работата ѝ.

## **РАЗДЕЛ V.**

### **ОТГОВОРНОСТ И САНКЦИИ**

Никой не може да използва или да прави опит за използване на информация или програми, намиращи се на даден компютър, без знанието и разрешението на неговия титулярен потребител.

В такива случаи, като общо правило, администраторите и директора на ИФРГ уведомяват съответния потребител в писмена форма, кое от правилата на настоящия правилник не е било спазено.

В случай на поредно неспазване на Правилника, след предприемането на мерките описани в по-горе в този Правилник, или по всяко време, когато сериозността на нарушението оправдава това, администратора на мрежата на ИФРГ може да отнеме правото на достъп до компютърните и комуникационни ресурси на ИФРГ на съответния потребител за период от един месец, а при следващо нарушение Ръководството на Института може да предприеме дисциплинарни мерки и/или да му отнеме изцяло правото на достъп до компютърните и комуникационни ресурси.

Потребителите на компютърни услуги, предоставяни от ИФРГ, са длъжни да спазват експлоатационните правила, които са в сила, и инструкциите на отговорниците на услуги и ресурси.

#### **Неразделна част от тези Правила са:**

*Приложение 1 - E-mail услуги*

*Приложение 2 - Използване на мрежата и интернет*

*Приложение 3 - Файлови услуги*

Постановките в този документ са приети на Научен съвет на ИФРГ с Протокол № 5, т. 7 от 22.03.2023 г.

## **Приложение 1 - E-mail услуги**

Всеки служител ИФРГ може да има служебна електронна пощенска кутия във формат: name@bio21.bas.bg, която е достъпна на адрес: <https://mail.bio21.bas.bg/>.

Достъпът до електронната поща трябва да бъде защитен с парола. Паролите трябва да бъдат съставени от комбинация от минимум 10 малки/главни букви, числа и/или специални символи.

Тъй като електронната поща е средство за служебна комуникация в ИФРГ, ползването на този електронен адрес е част от служебните задължения на служителя.

Получаването на служебните електронни адреси става от администратора на мрежата на ИФРГ. Съществуването на електронния адрес трае от момента на издаването му до един месец след прекратяване на трудовия договор с ИФРГ.

Потребителят на електронна поща (e-mail услуги) е длъжен:

- Да не изпраща e-mail SPAM – нежелани от получателите писма, най-често с рекламно съдържание.
- Да не изпраща верижни писма – писма, подканящи получателите да ги препратят на множество други получатели.
- Да не изпраща писма с фалшифицирани адреси и/или съдържание.
- Да не изпраща писма с обидно и/или оскърбително съдържание.

Както е указано в Правилника за ползване на компютърните ресурси на ИФРГ, опитът да се получи достъп до данните на друг потребител се счита за злоупотреба с компютърните ресурси на Института. Въпреки това, потребителите на системата за електронна поща трябва да са наясно, че не могат да бъдат дадени гаранции за неприкосновеността на изпращаната поща. Сгрешени или лошо адресирани писма, биха могли да бъдат доставени на грешен получател или да бъдат прочетени от пощенски администратор на друго място по пътя, извън ИФРГ.

ИФРГ не дава гаранция за неприкосновеността на електронната поща.

При възникване на нетривиални ситуации, които изискват намеса с цел осигуряване на функционирането на услугата, директорът на ИФРГ предоставя на администраторите правото да прихващат и проверяват e-mail съобщенията, във връзка с изпълняването на задълженията им по администриране на услугите за електронна поща.

## ***Приложение 2 - Използване на мрежата и Интернет***

Мрежата на ИФРГ се споделя от всички служители на Института и другите звена на територията на БАН, а злоупотребата чрез причиняване на прекалено голям трафик, се отразява на много други потребители и на качеството на услугите. По подобен начин, връзката на ИФРГ с Интернет са с ограничен капацитет и прекомерната употреба се отразява на качеството на услугите за всички потребители.

За избягване на причиняване на необосновано голям трафик, администраторите ще откриват аномалната употреба на локалната мрежа и на отдалечените връзки, които могат да се отразят на функционирането на услугите. Съответният потребител ще бъде информиран.

Потребителят, след като бъде уведомен, че компютърът на който работи или приложението, което използва, предизвиква проблеми, трябва да предприеме всички възможни стъпки, за да определи причината и да предотврати повторна проява.

В критични ситуации, потребителят може да бъде изключен от мрежата, докато проблемите бъдат отстранени.

Потребителите нямат право да преконфигурират каквито и да е елементи от мрежовата инфраструктура на ИФРГ. Такова право имат единствено системните администратори на ИФРГ или упълномощени от Директора лица.

### ***Приложение 3 - Файлови услуги***

Основно изискване е локалните дискове на персоналните компютри, използващи съвместим услуги, както и централно управлявани файлови системи, да бъдат редовно проверявани за вируси и за проникване в компютърните системи от потребителите.

Потребителите нямат право да използват или копират, включително правене на копия върху външен носител, на файлове принадлежащи на друг потребител, без неговото изрично разрешение. Използването или присвояването на чужди потребителски или системни файлове без разрешение, се третира като вандализъм и разрушаване на имуществото на ИФРГ.

Потребителят е длъжен да не възпрепятства функционирането на антивирусните програми или други приложения за поддръжка, активирани като част от тази услуга.

Никой не може да разпространява умишлено компютърни вируси и други видове увреждащи програми по локалната мрежа на ИФРГ или чрез Интернет.

Потребителят е длъжен да действа незабавно за отстраняване на вируси, червеи, троянски коне, задни вратички и други програми или приложения, открити от антивирусните или други програми, както и в случаите, когато бъде уведомен или инструктиран да направи това от мрежовите администратори.